SKUPNO STALIŠČE (ES) št. 31/2005,

ki ga je sprejel Svet dne 18. julija 2005

z namenom sprejetja Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. .../2005 z dne ... o uporabi določb Århuške konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah v institucijah in organih Skupnosti

(2005/C 264 E/02)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA —

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 175(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Cilj zakonodaje Skupnosti na področju okolja je prispevati med drugim k ohranjanju, varovanju in izboljšanju kakovosti okolja ter varovanju človekovega zdravja.

(2) V šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti ([3]) se poudarja, kako pomembno je zagotavljati ustrezne informacije o okolju in nuditi dejanske možnosti za sodelovanje javnosti pri odločanju na področju okolja ter na ta način povečati odgovornost in preglednost odločanja in prispevati k ozaveščanju javnosti in njeni podpori za sprejete odločitve. Nadalje se v njem, tako kot v predhodnih programih ([4]), spodbuja učinkovitejše izvajanje in uporabo zakonodaje Skupnosti na področju varstva okolja, vključno z uveljavljanjem predpisov Skupnosti in ukrepanjem zoper kršitve okoljske zakonodaje Skupnosti.

(3) Skupnost je 25. junija 1998 podpisala Konvencijo Gospodarske komisije Združenih narodov za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (v nadaljevanju „Århuška konvencija“). Skupnost je Århuško konvencijo odobrila 17. februarja 2005. Določbe zakonodaje Skupnosti morajo biti skladne s to konvencijo.

(4) Skupnost je že sprejela sklop zakonodaje, ki se razvija in prispeva k doseganju ciljev Århuške konvencije. Sprejeti je treba ustrezne ukrepe za uporabo zahtev Konvencije v institucijah in organih Skupnosti.

(5) Primerno je, da se vsi trije stebri Århuške konvencije, in sicer dostop do informacij, udeležba javnosti pri odločanju in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah, obravnavajo v okviru enega samega pravnega dokumenta ter se pripravijo skupne določbe glede ciljev in opredelitev pojmov. Tako se prispeva k racionalizaciji zakonodaje in povečanju preglednosti izvedbenih ukrepov, sprejetih na ravni Skupnosti.

(6) Pravice, ki jih zagotavljajo trije stebri Århuške konvencije, veljajo načeloma brez diskriminacije na podlagi državljanstva, narodnosti ali stalnega prebivališča.

(7) Århuška konvencija organe javne oblasti opredeljuje široko, ob upoštevanju osnovnega načela zagotavljanja pravic posameznikov in njihovih organizacij, kadar koli se izvršuje javna oblast. Zato je treba institucije in organe Skupnosti, ki jih zajema ta uredba, prav tako opredeliti na širok in funkcionalen način. Skladno z Århuško konvencijo so institucije in organi Skupnosti lahko izvzeti iz področja uporabe Konvencije, kadar delujejo v sodni ali zakonodajni pristojnosti. Vendar se morajo določbe o dostopu do informacij o okolju zaradi skladnosti z Uredbo (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije ([5]) uporabljati za institucije in organe Skupnosti, kadar delujejo v zakonodajni pristojnosti.

([1]) UL C 117, 30.4.2004, str. 52.

([2]) Mnenje Evropskega parlamenta z dne 31. marca 2004 (UL C 123 E, 29.4.2004, str. 612), Skupno stališče Sveta z dne 18. julija 2005 in Stališče Evropskega parlamenta z dne ... (še ni objavljeno v Uradnem listu).

([3]) Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002 o šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti (UL L 242, 10.9.2002, str. 1).

([4]) Četrti akcijski program Skupnosti za okolje (UL C 328, 7.12.1987, str. 1). Peti akcijski program Skupnosti za okolje (UL C 138, 17.5.1993, str. 1).

([5]) UL L 145, 31.5.2001, str. 43.

(8) Opredelitev informacij o okolju v tej uredbi vključuje informacije v kakršni koli obliki glede stanja okolja. Ta opredelitev, ki je bila usklajena z opredelitvijo, sprejeto z Direktivo 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju ([1]), je vsebinsko enaka opredelitvi iz Århuške konvencije. Opredelitev „dokumenta“ iz Uredbe (ES) št. 1049/2001 zajema informacije o okolju, kakor so opredeljene v tej uredbi.

(9) Primerno je, da ta uredba ob upoštevanju Århuške konvencije in vzporedno s pristopom glede obveznosti držav članic v skladu z veljavno zakonodajo Skupnosti predvidi opredelitev „načrtov in programov“. „Načrte in programe v zvezi z okoljem“ je treba opredeliti ob upoštevanju njihovega prispevka k doseganju ciljev okoljske politike Skupnosti ali njihovega verjetnega znatnega vpliva k doseganju teh ciljev. Šesti okoljski akcijski program Skupnosti določa za obdobje desetih let od 22. julija 2002 dalje cilje okoljske politike Skupnosti ter načrtovane ukrepe za dosego teh ciljev. Po izteku tega obdobja je treba sprejeti naslednji okoljski akcijski program.

(10) Glede na to, da se okoljska zakonodaja neprestano razvija, se mora opredelitev okoljske zakonodaje navezovati na cilje okoljske politike Skupnosti, kakor so določeni v Pogodbi.

(11) Za posamične upravne akte, ki imajo pravno zavezujoče in zunanje učinke, je treba dopustiti morebitno notranjo revizijo. Prav tako je treba vključiti opustitve, če okoljsko pravo predvideva obveznost sprejetja upravnega akta. Ker so akti, ki jih sprejmejo institucije ali organi Skupnosti, ki delujejo v sodni ali zakonodajni pristojnosti, lahko izvzeti, mora enako veljati za druge preiskovalne postopke, v katerih institucija ali organ Skupnosti deluje kot organ upravne revizije v skladu z določbami Pogodbe.

(12) V Århuški konvenciji je predviden javni dostop do informacij o okolju bodisi na podlagi zahtevka ali dejavnega razširjanja informacij s strani organov, ki jih zajema Konvencija. Uredba (ES) št. 1049/2001 se uporablja za Evropski parlament, Svet in Komisijo ter agencije in podobne organe, ustanovljene na podlagi pravnega akta Skupnosti. Za te institucije predvideva pravila, ki se v veliki meri skladajo s pravili, določenimi v Århuški konvenciji. Uporabo Uredbe (ES) št. 1049/2001 je treba razširiti na vse druge institucije in organe Skupnosti.

(13) Če Århuška konvencija vsebuje določbe, ki niso v celoti ali deloma vključene v Uredbo (ES) št. 1049/2001, je te treba obravnavati zlasti v zvezi z zbiranjem in razširjanjem informacij o okolju.

(14) Za dejansko pravico dostopa javnosti do informacij o okolju je ključnega pomena kakovost informacij. Primerno je torej sprejeti pravila, ki bodo zavezovala institucije in organe Skupnosti, da zagotavljajo kakovost informacij.

(15) Če Uredba (ES) št. 1049/2001 predvideva izjeme, se le-te smiselno uporabljajo v zvezi z zahtevami za dostop do informacij o okolju v skladu s to uredbo. Razlogi za zavrnitev dostopa do informacij o okolju se razlagajo restriktivno ob upoštevanju javnega interesa, ki mu služi razkritje, ter morebitne povezave med zahtevanimi informacijami in emisijami v okolje. Pojem „poslovni interesi“ vključuje sporazume o zaupnosti podatkov, ki so jih sklenili institucije ali organi, ki delujejo v okviru bančnih pristojnosti.

(16) V skladu z Odločbo št. 2119/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 1998 o vzpostavitvi mreže epidemiološkega spremljanja in obvladovanja nalezljivih bolezni v Skupnosti ([2]) je že bila vzpostavljena mreža na ravni Skupnosti za pospeševanje sodelovanja in usklajevanja med državami članicami s pomočjo Komisije z namenom izboljšanja preprečevanja in obvladovanja vrste nalezljivih bolezni v Skupnosti. Sklep št. 1786/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002 ([3]) vzpostavlja program ukrepov Skupnosti na področju javnega zdravja, ki dopolnjuje nacionalne politike. Izboljšanje informacij in znanja za razvoj javnega zdravja ter krepitev sposobnosti hitrega in usklajenega odzivanja na ogrožanje zdravja, ki sta del tega programa, sta cilja, ki sta prav tako v celoti skladna z zahtevami Århuške konvencije. Ta uredba se mora torej uporabljati brez poseganja v Odločbo št. 2119/98/ES in Sklep št. 1786/2002/ES.

([1]) UL L 41, 14.2.2003, str. 26.

([2]) UL L 268, 3.10.1998, str. 1. Odločba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

([3]) UL L 271, 9.10.2002, str. 1. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 786/2004/ES (UL L 138, 30.4.2004, str. 7).

(17) Århuška konvencija od pogodbenic zahteva, da sprejmejo ukrepe za zagotovitev udeležbe javnosti pri pripravi načrtov in programov v zvezi z okoljem. Takšni ukrepi morajo vključevati razumne časovne okvire za obveščanje javnosti o zadevnem okoljskem odločanju. Če naj bo njena udeležba učinkovita, mora javnost sodelovati že v zgodnji fazi odločanja, ko so še vse možnosti odprte. V določbah o udeležbi javnosti morajo institucije in organi Skupnosti opredeliti javnost, ki lahko sodeluje.

(18) Člen 9(3) Århuške konvencije zagotavlja dostop do sodnih ali drugih revizijskih postopkov za izpodbijanje dejanj in opustitev oseb zasebnega prava in organov javne oblasti, ki so v nasprotju s predpisi, ki se nanašajo na okolje. Sprejeti je treba take ukrepe za dostop do pravnega varstva, ki bodo skladni s Pogodbo. V tem smislu je primerno, da se v tej uredbi obravnavajo zgolj dejanja in opustitve organov javne oblasti.

(19) Za zagotovitev ustreznih in učinkovitih pravnih sredstev, vključno s tistimi, ki so na voljo pred Sodiščem Evropskih skupnosti v skladu z ustreznimi določbami Pogodbe, je primerno, da ima institucija ali organ Skupnosti, ki je sprejel akt, ali ki je v primeru domnevne upravne opustitve opustil ukrepanje, možnost ponovno obravnavati svojo prejšnjo odločitev ali ukrepati v primeru opustitve.

(20) Nevladne organizacije, ki so dejavne na področju varstva okolja in izpolnjujejo določena merila, s katerimi naj bi se predvsem zagotovilo, da gre za neodvisne organizacije, katerih poglavitni cilj je spodbujanje varstva okolja, morajo imeti pravico zahtevati na ravni Skupnosti notranjo revizijo sprejetih aktov ali opustitev s strani institucije ali organa Skupnosti na področju okoljskega prava zaradi ponovne obravnave s strani zadevne institucije ali organa.

(21) Če predhodnim zahtevkom za notranjo revizijo ni bilo ugodeno, mora biti zadevni nevladni organizaciji omogočeno, da sproži postopek pred Sodiščem v skladu z ustreznimi določbami Pogodbe.

(22) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava člen 6 Pogodbe o Evropski uniji in jih odraža Listina o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti člen 37 Listine —

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Cilj

1. Cilj te uredbe je prispevati k izvajanju obveznosti, ki izhajajo iz Konvencije Gospodarske komisije ZN za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, v nadaljevanju „Århuška konvencija“, in sicer z določitvijo pravil za uporabo določb Konvencije v institucijah in organih Skupnosti, zlasti pa z:

(a) zagotovitvijo pravice dostopa javnosti do informacij o okolju, ki jih prejmejo ali pripravijo in hranijo institucije ali organi Skupnosti, ter z določitvijo osnovnih pogojev in praktičnih ukrepov za uresničevanje te pravice;

(b) zagotavljanjem, da so informacije o okolju v vedno večji meri dostopne javnosti in se javno razširjajo, da se doseže kar najširša sistematična razpoložljivost in razširjanje informacij o okolju v javnosti. V ta namen se zlasti spodbuja uporaba računalniške telekomunikacijske in/ali elektronske tehnologije, kolikor je na voljo;

(c) omogočanjem sodelovanja javnosti pri načrtih in programih v zvezi z okoljem;

(d) zagotavljanjem dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah na ravni Skupnosti v skladu s pogoji, določenimi v tej uredbi.

2. Pri uporabi določb te uredbe si institucije in organi Skupnosti prizadevajo pomagati in usmerjati javnost pri dostopu do informacij, udeležbi pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

Člen 2

Opredelitve pojmov

1. V tej uredbi:

(a) „prosilec“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo, ki zahteva informacije o okolju;

(b) „javnost“ pomeni eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in njihova združenja, organizacije ali skupine;

(c) „institucija ali organ Skupnosti“ pomeni katero koli javno institucijo, organ, urad ali agencijo, ustanovljeno s Pogodbo ali na njeni podlagi, razen če deluje v sodni ali zakonodajni pristojnosti. Vendar se določbe iz naslova II uporabljajo za institucije in organe Skupnosti, kadar delujejo v zakonodajni pristojnosti;

(d) „informacije o okolju“ pomenijo kakršne koli informacije v pisni, vizualni, zvočni, elektronski ali kateri koli drugi materialni obliki o:

(i) stanju elementov okolja, kot so zrak in ozračje, voda, tla, zemljišča, krajina in naravni življenjski prostori, vključno z mokrišči, obalnimi in morskimi območji, biološka raznovrstnost in njene sestavine, vključno z gensko spremenjenimi organizmi ter medsebojnimi vplivi teh elementov;

(ii) dejavnikih, kot so snovi, energija, hrup, sevanje ali odpadki, vključno z radioaktivnimi odpadki, emisije, izpusti in druga sproščanja v okolje, ki vplivajo ali bi utegnili vplivati na elemente okolja, navedene pod (i);

(iii) ukrepih (vključno z upravnimi), kot so politike, zakonodaja, načrti, programi, sporazumi o okolju, ter dejavnostih, ki vplivajo ali bi utegnile vplivati na elemente in dejavnike, navedene pod (i) in (ii), ter ukrepih ali dejavnostih, načrtovanih za zaščito teh elementov;

(iv) poročilih o izvajanju okoljske zakonodaje;

(v) analizah stroškov in koristi ter ekonomskih analizah in predpostavkah, ki se uporabljajo v okviru ukrepov in dejavnosti, navedenih pod (iii); ter

(vi) zdravstvenem stanju in varnosti ljudi, vključno s kontaminacijo prehrambene verige, če je to pomembno, življenjskih razmerah ljudi, kulturnih znamenitostih in objektih, če nanje vpliva ali bi lahko vplivalo stanje elementov okolja pod (i), ali preko teh elementov zadeve pod (ii) in (iii);

(e) „načrti in programi v zvezi z okoljem“ pomenijo načrte in programe,

(i) ki jih pripravi in po potrebi sprejme institucija ali organ Skupnosti;

(ii) ki jih zahtevajo zakoni in drugi predpisi; ter

(iii) ki prispevajo k doseganju ciljev ali bi utegnili znatno vplivati na doseganje ciljev okoljske politike Skupnosti, kakor je določena v šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti ali v katerem koli naknadnem splošnem okoljskem akcijskem programu.

Med načrte in programe v zvezi z okoljem se štejejo tudi splošni akcijski okoljski programi.

V tej opredelitvi niso zajeti finančni, bančni ali proračunski načrti in programi, tj. tisti, ki določajo način financiranja določenih projektov ali dejavnosti ali tisti, ki so povezani s predlaganimi letnimi proračuni, notranjimi delovnimi programi institucije ali organa Skupnosti, ali načrti in programi za ukrepanje ob nesrečah, namenjenimi izključno civilni zaščiti;

(f) „okoljsko pravo“ pomeni zakonodajo Skupnosti, ki ne glede na pravno podlago prispeva k zasledovanju ciljev okoljske politike Skupnosti, kot so navedeni v Pogodbi: k ohranjanju, varovanju in izboljšanju kakovosti okolja, varovanju človekovega zdravja, skrbni in preudarni rabi naravnih virov ter spodbujanju ukrepov na mednarodni ravni za obravnavanje regionalnih ali svetovnih okoljskih problemov;

(g) „upravni akt“ pomeni vsak posamičen ukrep v skladu z okoljskim pravom, ki ga sprejme institucija ali organ Skupnosti ter ima pravno zavezujoče in zunanje učinke;

(h) „upravna opustitev“ pomeni vsakršno nesprejetje upravnega akta, opredeljenega pod točko (g), s strani institucije ali organa Skupnosti.

2. V upravnih aktih in upravnih opustitvah niso zajeti ukrepi, ki jih sprejme oz. ne sprejme institucija ali organ Skupnosti kot organ upravne revizije, v skladu s:

(a) členi 81, 82, 86 in 87 Pogodbe (pravila konkurence);

(b) členoma 226 in 228 Pogodbe (postopek za ugotavljanje kršitev);

(c) členom 195 Pogodbe (postopek pri varuhu človekovih pravic);

(d) členom 280 Pogodbe (postopek pri OLAF).

NASLOV II

DOSTOP DO INFORMACIJ O OKOLJU

Člen 3

Uporaba Uredbe (ES) št. 1049/2001

Uredba (ES) št. 1049/2001 se uporablja za vsakršno zahtevo prosilca za dostop do informacij o okolju, ki jih hranijo institucije in organi Skupnosti, brez diskriminacije na podlagi državljanstva, narodnosti ali stalnega prebivališča fizičnih oseb, pri pravnih osebah pa brez diskriminacije na podlagi sedeža ali dejanskega kraja poslovanja.

V tej uredbi se izraz „institucija“ iz Uredbe (ES) št. 1049/2001 razume kot „institucija ali organ Skupnosti“.

Člen 4

Zbiranje informacij o okolju in njihovo razširjanje

1. Institucije in organi Skupnosti uredijo informacije o okolju, ki so pomembne za njihove naloge in ki jih hranijo, zaradi njihovega dejavnega in sistematičnega razširjanja javnosti, zlasti z računalniško telekomunikacijsko in/ali elektronsko tehnologijo v skladu s členoma 11(1) in (2) ter 12 Uredbe (ES) št. 1049/2001. Zagotovijo, da bodo te informacije o okolju postopoma na razpolago v elektronskih podatkovnih bazah, ki bodo javnosti zlahka dostopne preko javnih telekomunikacijskih omrežij. V ta namen vnesejo hranjene informacije o okolju v podatkovne baze, ki jih opremijo z iskalnimi pripomočki in drugimi vrstami programske opreme, namenjene za pomoč javnosti pri iskanju zahtevanih informacij.

Ni treba, da informacije, ki so na voljo preko računalniške telekomunikacijske in/ali elektronske tehnologije, vključujejo informacije, zbrane pred začetkom veljavnosti te uredbe, razen če niso že na voljo v elektronski obliki.

Institucije in organi Skupnosti vlagajo razumne napore za vzdrževanje informacij o okolju, ki jih hranijo, v oblikah ali formatih, ki se jih da zlahka reproducirati in so dostopni preko računalnika ali drugega elektronskega sredstva.

2. Informacije o okolju, ki jih je treba zagotoviti in razširjati, se po potrebi posodabljajo. Poleg dokumentov, naštetih v členu 12(2) in (3) ter členu 13(1) in (2) Uredbe (ES) št. 1049/2001, vključujejo podatkovne baze ali registri naslednje:

(a) besedila mednarodnih pogodb, konvencij in sporazumov ter zakonodaje Skupnosti o okolju ali v povezavi z njim, ter besedila politik, načrtov in programov v zvezi z okoljem;

(b) poročila o napredku pri izvajanju besedil iz točke (a), če jih institucije ali organi Skupnosti pripravljajo ali hranijo v elektronski obliki;

(c) poročila o stanju okolja iz odstavka 4;

(d) podatke ali povzetke podatkov, pridobljenih s spremljanjem dejavnosti, ki vplivajo ali bi utegnile vplivati na okolje;

(e) dovoljenja s pomembnim vplivom na okolje in sporazume o okolju ali napotilo na kraj, kjer je te informacije mogoče zahtevati ali imeti vanje vpogled;

(f) študije vplivov na okolje in ocene tveganj glede okoljskih elementov ali napotilo na kraj, kjer je te informacije mogoče zahtevati ali imeti vanje vpogled.

3. Institucije in organi Skupnosti lahko v ustreznih primerih izpolnijo zahteve iz odstavkov 1 in 2 z oblikovanjem povezav do internetnih strani, na katerih je mogoče najti zadevne informacije.

4. Komisija zagotovi, da se v rednih presledkih, ki ne presegajo štiri leta, objavi in razširi poročilo o stanju okolja, ki vključuje informacije o kakovosti okolja in pritiskih nanj.

Člen 5

Kakovost informacij o okolju

1. Institucije in organi Skupnosti zagotovijo, kolikor je v njihovi moči, da so vse informacije, ki jih pripravijo, posodobljene, natančne in primerljive.

2. Institucije in organi Skupnosti na zahtevo obvestijo prosilca o tem, kje je mogoče najti informacije o merilnih postopkih, vključno z metodami analize, vzorčenja in predpriprave vzorcev, ki so se uporabili pri pripravi informacij, če so le-te na voljo. V nasprotnem primeru ga lahko napotijo na standardiziran postopek, ki se je uporabil.

Člen 6

Uporaba izjem v zvezi z zahtevami za dostop do informacij o okolju

1. V zvezi s prvo alineo člena 4(2) Uredbe (ES) št. 1049/2001 se šteje, da prevlada javni interes za razkritje, če se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje. V zvezi z ostalimi izjemami iz člena 4(2) in (3) Uredbe (ES) št. 1049/2001 je treba dejstvo, da se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje, še zlasti upoštevati pri ocenjevanju, ali gre za prevladovanje javnega interesa za razkritje.

2. Poleg izjem iz člena 4 Uredbe (ES) št. 1049/2001 lahko institucije in organi Skupnosti zavrnejo dostop do informacij o okolju, če bi razkritje informacij negativno vplivalo na varstvo okolja, na katero se informacije nanašajo, kot so na primer kraji razmnoževanja redkih vrst.

3. Če institucija ali organ Skupnosti hrani informacije o okolju, ki izvirajo iz države članice, se posvetuje s slednjo in uporabi kakršne koli ustrezne izjeme v skladu s pravom Skupnosti. Če ni mogoče uporabiti nobene izjeme, zadevna institucija ali organ informacije razkrije.

Člen 7

Zahteve za dostop do informacij o okolju, ki jih ne hrani institucija ali organ Skupnosti

Če institucija ali organ Skupnosti prejme zahtevo za dostop do informacij o okolju in teh informacij nima, prosilcu čim prej sporoči, pri kateri instituciji ali organu Skupnosti oziroma organu oblasti v smislu Direktive 2003/4/ES jih je po njegovem mnenju mogoče zahtevati, ali pa zahtevo posreduje zadevni instituciji ali organu Skupnosti oziroma organu oblasti in o tem obvesti prosilca.

Člen 8

Sodelovanje

Ob neposredni nevarnosti za zdravje ljudi ali za okolje, ki jo povzroči človeška dejavnost ali naravni vzroki, institucije in organi Skupnosti na zahtevo organov oblasti v smislu Direktive 2003/4/ES sodelujejo s slednjimi in jim pomagajo, da lahko javnosti, ki bi jo to lahko prizadelo, nemudoma sporočijo vse informacije o okolju, ki bi javnosti lahko omogočile ukrepati ter tako preprečiti ali ublažiti škodo, nastalo zaradi take nevarnosti, kolikor te informacije hranijo institucije in organi Skupnosti in/ali organi oblasti ali se hranijo za njih.

Prvi pododstavek se uporablja brez poseganja v kakršne koli posebne obveznosti iz zakonodaje Skupnosti, zlasti iz Odločbe št. 2119/98/ES in Sklepa št. 1786/2002/ES.

NASLOV III

SODELOVANJE JAVNOSTI PRI NAČRTIH IN PROGRAMIH V ZVEZI Z OKOLJEM

Člen 9

1. Institucije in organi Skupnosti z ustreznimi praktičnimi in/ali drugimi ukrepi zgodaj in dejansko omogočajo javnosti, da sodeluje pri pripravi, spreminjanju ali ponovnem pregledu načrtov ali programov v zvezi z okoljem, ko so vse možnosti še odprte. Predvsem pa Komisija pri oblikovanju predloga takšnega načrta ali programa, ki ga predloži v odločanje drugim institucijam ali organom Skupnosti, v pripravljalni fazi zagotovi sodelovanje javnosti.

2. Institucije in organi Skupnosti ob upoštevanju ciljev te uredbe opredelijo javnost, ki jo vrsta načrta ali programa iz odstavka 1 prizadene ali bi jo lahko prizadela ali ki ima interes zanjo.

3. Institucije in organi Skupnosti zagotovijo, da je javnost iz odstavka 2 prek javnih objav ali drugih ustreznih sredstev, na primer elektronskih medijev, če so na voljo, obveščena o:

(a) osnutku predloga, če je na voljo;

(b) informacijah o okolju ali oceni, ki se nanaša na načrt ali program v pripravi, če je na voljo; in

(c) praktični ureditvi za sodelovanje, vključno z:

(i) upravnim organom, pri katerem je mogoče pridobiti ustrezne informacije;

(ii) upravnim organom, kateremu je mogoče predložiti pripombe, mnenja ali vprašanja; ter

(iii) ustreznimi časovnimi okviri, ki zagotavljajo dovolj časa za obveščanje javnosti ter njeno učinkovito pripravo in sodelovanje v postopku okoljskega odločanja.

4. Za sprejemanje pripomb se določi rok najmanj štirih tednov. Če se organizirajo sestanki ali zaslišanja, se o njih obvešča najmanj štiri tedne vnaprej. Roki se lahko skrajšajo v nujnih primerih ali če je javnost že imela možnost izreči se o zadevnem načrtu ali programu.

NASLOV IV

NOTRANJA REVIZIJA IN DOSTOP DO PRAVNEGA VARSTVA

Člen 10

Zahteva za notranjo revizijo upravnih aktov

1. Vsaka nevladna organizacija, ki izpolnjuje merila iz člena 11, lahko pri instituciji ali organu Skupnosti, ki je v skladu z okoljskim pravom sprejel upravni akt ali ki bi ga bil v primeru domnevne upravne opustitve moral sprejeti, vloži zahtevo za notranjo revizijo.

Takšno zahtevo je treba predložiti pisno in v roku največ štirih tednov po sprejetju, uradnem obvestilu ali objavi upravnega akta, pri čemer se upošteva kasnejši datum, oziroma v primeru domnevne opustitve štiri tedne po datumu, ko bi upravni akt moral biti sprejet. Zahteva vsebuje razloge za revizijo.

2. Institucija ali organ Skupnosti iz odstavka 1 obravnava vse zahteve, razen če je očitno, da zahteva ni utemeljena. Institucija ali organ Skupnosti svojo utemeljitev poda v pisnem odgovoru čim prej, najkasneje pa dvanajst tednov po prejemu zahteve.

3. Če institucija ali organ Skupnosti kljub potrebni skrbnosti ne more postopati v skladu z odstavkom 2, nevladno organizacijo, ki je vložila zahtevo, čim prej ali najkasneje v roku, ki je določen v navedenem odstavku, obvesti o razlogih za neukrepanje in o tem, kdaj namerava ukrepati.

V vsakem primeru pa institucija ali organ Skupnosti ukrepa v roku, ki ne presega osemnajst mesecev od prejema zahteve.

Člen 11

Merila za upravičenost na ravni Skupnosti

1. Nevladna organizacija lahko vloži zahtevo za notranjo revizijo v skladu s členom 10, če:

(a) je v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso države članice neodvisna neprofitna pravna oseba;

(b) kot poglavitni cilj navaja spodbujanje varstva okolja v okviru okoljskega prava;

(c) obstaja najmanj dve leti in si dejavno prizadeva doseči cilj iz točke (b);

(d) je predmet, v zvezi s katerim se vlaga zahteva za notranjo revizijo, vključen v njen cilj in njeno dejavnost.

2. Komisija sprejme predpise, potrebne za zagotovitev pregledne in usklajene uporabe meril iz odstavka 1.

Člen 12

Postopek pred Sodiščem

1. Nevladna organizacija, ki je v skladu s členom 10 vložila zahtevo za notranjo revizijo, lahko v skladu z ustreznimi določbami Pogodbe začne postopek pred Sodiščem.

2. Če institucija ali organ Skupnosti ne postopa v skladu s členom 10(2) ali (3), lahko nevladna organizacija v skladu z ustreznimi določbami Pogodbe začne postopek pred Sodiščem.

NASLOV V

KONČNE DOLOČBE

Člen 13

Izvedbeni ukrepi

Institucije in organi Skupnosti po potrebi prilagodijo svoje poslovnike določbam te uredbe. Te prilagoditve začnejo učinkovati … (*).

Člen 14

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od … (**).

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*
…	…

(*) …
(**) …

UTEMELJITEV SVETA

I. UVOD

Komisija je 28. oktobra 2003 sprejela predlog za Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi določb Århuške konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah v institucijah in organih ES.

Evropski parlament je sprejel mnenje v prvi obravnavi na svojem zasedanju od 29. marca do 1. aprila 2004.

Ekonomsko-socialni odbor je sprejel mnenje dne 29. aprila 2004 ([1]).

Svet je sprejel svoje skupno stališče dne 18. julija 2005.

II. CILJ

Cilj predlagane uredbe je uporabiti načela Århuške konvencije v institucijah in organih Skupnosti z uvedbo okvirnih zahtev za dostop do informacij, udeležbo javnosti pri odločanju in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah na ravni Skupnosti. Zato prispeva k uresničevanju ciljev okoljske politike Skupnosti, določene v členu 174(1) Pogodbe ES. Sprejetje trenutnega predloga za Uredbo bi navsezadnje na svetovni ravni pokazalo, da je Evropska skupnost odločena prevzeti svojo odgovornost v okoljskih zadevah.

III. ANALIZA SKUPNEGA STALIŠČA

1. Splošni del

Skupno stališče dobesedno, delno ali idejno vključuje številne spremembe, ki jih je predlagal Evropski parlament v prvi obravnavi. Pojasnjene in razširjene so bile zlasti postopkovne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati institucije in organi Skupnosti v zvezi z informiranjem javnosti in udeležbo javnosti pri odločanju. Glede dostopa do pravnega varstva so bila poenostavljena merila za upravičenost do zahteve notranjega pregleda. Za kvalificirane subjekte (zdaj opredeljene kot NVO, ki izpolnjujejo ustrezna merila) ne velja več, da morajo biti aktivni na ravni Skupnosti kot take, vendar mora zdaj vsaka zahteva obravnavati zadeve na ravni Skupnosti, tj. mora biti skladna z opredelitvijo okoljskega prava iz člena 2(f).

Druge spremembe pa v Skupnem stališču niso bile upoštevane, ker se je Svet strinjal, da niso potrebne in/ali zaželene, ali zato, ker so bile določbe izvornega predloga Komisije črtane ali povsem preoblikovane.

Skupno stališče vključuje tudi druge spremembe, ki jih Evropski parlament v prvi obravnavi ni predvidel. Poleg tega so bile vključene številne redakcijske spremembe za pojasnitev besedila ali za zagotovitev splošne skladnosti Uredbe.

2. Posamezne spremembe

Svet se je zlasti strinjal, da:

— **spremembe 39, 40 in 41** niso sprejemljive, ker trajnostni razvoj ne sodi v področje uporabe Konvencije in ni v skladu s členom 174 Pogodbe ES glede na cilje okoljske politike,

([1]) UL C 117, 30.4.2004, str. 52.

— je bila **sprememba 1** zajeta v besedilu uvodne izjave (7),

— bi **sprememba 56** lahko povzročila prekrivanje ureditve izjem: Uredba (ES) št. 1049/2001 predstavlja zadosten okvir za zagotavljanje upoštevanja Konvencije,

— obstaja mnenje, da so **spremembe 3, 7 in 10** presegale zahteve Århuške konvencije in so bile zato nepotrebne za zagotavljanje upoštevanja,

— **sprememba 5** ni bila povezana z nobeno posebno določbo Uredbe; vprašanje poenostavitve postopkov je obravnavano zlasti v členih 10–12 Skupnega stališča,

— **spremembi 8 in 44** nista bili več pomembni, ker je bil pojem „kvalificiran subjekt“ črtan iz besedila,

— **sprememba 9** ni bila sprejemljiva, ker je opredelitev „informacij o okolju“, ki se pojavljajo v Skupnem stališču, povzeta po Direktivi 2003/4/ES o dostopu javnosti do informacij o okolju,

— je **sprememba 16** presegala določbe o razširjanju informacij, ki jih vsebuje Direktiva 2003/4/ES, in bi povzročila nepotrebne administrativne obremenitve,

— sta **spremembi 17 in 19** ponavljali določbe, ki so že jasne iz Uredbe (ES) št. 1049/2001,

— so se **spremembe 21, 22 in 23** zdele preveč omejevalne: institucije in organi se morajo sami odločiti, kako želijo upoštevati rezultate sodelovanja javnosti na podlagi splošnih načel, ki jih določa Uredba,

— **spremembe 25** ni bilo mogoče sprejeti, ker bi lahko znatno upočasnila postopke,

— ker **spremembe 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 in 53** niso bile sprejemljive, saj Århuška konvencija prepušča pogodbenicam, da določijo načine za podelitev dostopa do pravnega varstva. Poleg dejstva, da omejuje pojem „kvalificiranega subjekta“ na NVO, ki morajo izpolnjevati številne pogoje, se Skupno stališče trdno drži določb iz členov 230(4) in 232(3) Pogodbe ES, ki zadostujejo za zagotovitev upoštevanja,

— je bila **sprememba 51** nepotrebna, saj načini dostopa do varuha človekovih pravic, kakor so določeni v členu 195 Pogodbe ES, zadostujejo za zagotovitev upoštevanja Konvencije in se zato ne sme posegati vanje,

— so bili nekateri elementi **sprememb 33, 35 in 58** sprejeti. Vendar se je vstavljanje sklicevanja na trajnostni razvoj štelo za neprimerno v sedanjem okviru glede na opredelitev okoljskega prava, kakor je pojasnjeno zgoraj v zvezi s spremembami 39, 40 in 41. Nadalje Skupno stališče zagotavlja, da merila za upravičenost vložitve zahteve (zdaj člen 11) preprečujejo pravne dvoumnosti,

— glede na novo formulacijo nekdanjega člena 12 (zdaj člen 11) in ker je bil ustrezni člen (člen 13 prvotnega predloga) črtan, **sprememba 36** ni več smiselna,

— **spremembi 37 in 38** bi morali biti zavrnjeni, saj vsem institucijam in organom Skupnosti ne bo treba avtomatično spremeniti svojih poslovnikov. V primeru, da bi bilo to potrebno, bi moralo biti za spremembo poslovnika in posledično za uporabo novih predpisov na razpolago dovolj časa.

IV. **ZAKLJUČEK**

Svet je prepričan, da Skupno stališče predstavlja uravnotežen sklop ukrepov, ki bodo prispevali k doseganju ciljev okoljske politike Skupnosti, določene v členu 174(1) Pogodbe ES, in obenem zagotovili upoštevanje zahtev Århuške konvencije in skladnost z že veljavno s tem povezano zakonodajo, zlasti z Uredbo (ES) št. 1049/2001, ne da bi povzročali neupravičene stroške.

Pričakuje konstruktivne razprave z Evropskim parlamentom, ki bodo omogočile čim hitrejše sprejetje Uredbe.